

Aan: de informateur mevrouw drs. M.I. Hamer
P/a Tweede Kamer der Staten-Generaal
T.a.v. Bureau Woordvoering Kabinetsformatie
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Onderwerp: Nieuw perspectief op herstel voor patiënten met complexe psychische zorgvragen

Amersfoort, 15 juni 2021

Geachte mevrouw Hamer,

Een met een ernstige eetstoornis kampende tiener loopt vast in haar behandeling in de reguliere ggz. Het herstel waarop vurig gehoopt werd blijft uit en de situatie wordt levensbedreigend. Een andere patiënt meldt zich bij het Expertisecentrum Euthanasie omdat een therapieresistente depressie zijn leven gaandeweg uitzichtloos heeft gemaakt.

Voor deze en naar schatting 50.000 andere patiënten die een doorbraak in hun behandeling nodig hebben, kent de geestelijke gezondheidszorg topreferente zorg. Zoals kankerpatiënten bij complexe zorgvragen behandeld kunnen worden in het in kanker gespecialiseerde Anthonie van Leeuwenhoekziekenhuis, kent de geestelijke gezondheidszorg de TOPGGz-afdelingen. Voor en met patiënten die kampen met complexe psychische zorgvragen creëren zij nieuw perspectief op herstel. Hun belangrijke werk is één van de oplossingen voor een meer inclusieve samenleving.

Buiten de gebaande paden

Topreferente ggz wordt verleend door behandelaren en onderzoekers van 50 afdelingen, die verspreid zijn over heel Nederland en alle specialisaties en leeftijden dekken. Zo zijn er afdelingen voor onder andere eetstoornissen, autisme, persoonlijkheidsstoornissen, maar ook specifiek voor zeer jonge kinderen en voor ouderen met ernstige en complexe problemen. Een overzicht van alle afdelingen vindt u op de website [Zoek een TOPGGz-afdeling | Stichting Topklinische GGz](#).

De expert-behandelteams van de TOPGGz-afdelingen zijn in staat doorbraken te forceren in behandelingen die zijn vastgelopen en creëren samen met de patiënt een nieuw perspectief op herstel. Dat doen zij door gespecialiseerde diagnostiek, inzet van innovatieve behandelingen en door de meest recente wetenschappelijke inzichten 'op maat' toe te passen. En door buiten de gebaande paden te treden als dat nodig is voor de patiënt om toch een gewenst resultaat te bereiken. Dat resultaat kan het verminderen van (ernstige) klachten zijn, het leren omgaan met de aandoening, het voorkomen van euthanasie of het (her)vinden van een goede kwaliteit van leven door een aanzienlijke reductie van de ervaren ziektelast. Topreferente ggz kan zodoende levensreddend zijn of een 'uitbehandelde patiënt' perspectief geven op een zinvol leven.

Verkorten van de wachttijden in de ggz

De uitdagingen in de ggz zijn groot. De Algemene Rekenkamer concludeerde vorig jaar in haar rapport [Geen plek voor grote problemen](#) dat hoe complexer de psychische problematiek van patiënten is, hoe langer zij moeten wachten op een behandeling. In het bijzonder voor deze patiëntgroepen met (hoog)complexe zorgvragen kunnen TOPGGz-afdelingen met hun aanpak bijdragen aan het verkorten van de wachttijden. Dat doen zij onder andere door hun expertise sterk in te zetten via consultatie, advies en second opinions, zodat de patiënt in zorg kan blijven bij zijn of haar behandelaar in de eigen regio en daarbij gebruik kan maken van de experts van de TOPGGz-afdelingen. De eigen behandelaar van de patiënt wordt ondersteund en soms op afstand door de TOPGGz-afdeling gecoacht. De nieuwste kennis en expertise vinden zo het snelst hun weg naar de behandelkamer en de oorspronkelijke behandelrelatie (wat een belangrijke succesfactor voor herstel is gebleken) wordt in stand gehouden. Met deze werkwijze, maar zeker ook door inzet op deskundigheidsbevordering, verbeter je de kennis en behandel mogelijkheden breed in de ggz en voorkom je dat patiënten met (hoog)complexe zorgvragen (opnieuw) verwezen moeten worden. Daarnaast wordt aan de reeds ingezette regionale transfertafels veelal een klemmend beroep gedaan op de expertise van behandelaren van de TOPGGz-afdelingen. Dit alles draagt positief bij aan het leveren van de juiste zorg op de juiste tijd en plaats en daarmee aan het verminderen van de wachtlijstproblematiek in de ggz.

Grote toegevoegde waarde, maar financiering ontbreekt

Waar de medisch-specialistische zorg speciale en structurele financieringsregelingen kent voor topreferente functies (de zogenaamde BBAZ- en TTZO-regelingen), ontbreken die opmerkelijk genoeg voor de topreferente ggz. De vergoeding voor de behandeling van patiënten dekt niét de kosten voor de topreferente taken waarmee TOPGGz-afdelingen zich nu juist onderscheiden: kennisontwikkeling, kennisverspreiding (onder andere via consultatie en advies), experimenten en innovaties. Het gebrek aan dergelijke financiering maakt de topreferente zorg op dit moment afhankelijk van de zeer schaarse eigen middelen van instellingen en van ad hoc subsidies. Deze subsidies dekken bovendien nooit de basisinfrastructuur die nodig is om de topreferente praktijk structureel binnen de instelling te continueren. De potentie van topreferente ggz voor patiënten die complexe psychische zorg nodig hebben, wordt daardoor niet volledig benut en de continuïteit van deze voor de patiënten zo belangrijke functie komt daarmee in het gedrang.

Gevraagde oplossing

Om deze topreferente zorg stevig te verankeren is een structurele oplossing nodig. Naar analogie van de BBAZ- en TTZO-regelingen in de somatiek, verzoekt de ggz om een financieringsregeling voor haar topreferente zorg. Alle ggz-velddpartijen onderschrijven de noodzaak daarvan. Met een regeling ter grootte van circa 14 miljoen euro per jaar kunnen de topreferente taken voor patiënten met een hoogcomplexe psychische zorgvraag structureel verankerd worden. Dat bedrag is de optelsom van de kosten die de 50 TOPGGz-afdelingen minimaal maken voor de uitvoering van hun topreferente taken.

Nieuw perspectief op herstel voor patiënten

Van structurele financiering profiteert de gehele ggz. Daarnaast heeft het tot resultaat dat (toekomstige) patiënten met complexe psychische stoornissen een nieuw perspectief op herstel wordt geboden. Daar spannen behandelaren en onderzoekers van TOPGGz-afdelingen zich met hart en ziel dag in dag uit voor in.

Wij roepen u samen met de onderhandelende partijen op hiervoor een structurele financieringsregeling mogelijk te maken. Met alle uitdagingen waar de ggz voor staat is de structurele financiering van topreferente ggz één van de oplossingen die eenvoudig, uitvoerbaar en effectief is en op groot draagvlak in het veld kan rekenen. Het kan een belangrijke bijdrage leveren aan een meer inclusieve samenleving.

Wij wensen u veel wijsheid en succes bij uw belangrijke taak.

Met vriendelijke groet,

Prof. dr. Werner Brouwer,

Voorzitter bestuur Stichting Topklinische GGz

Drs. Ellen Mogendorff,

Directeur Stichting Topklinische GGz

